

aleksandar
srnec

**galerija »nova«
zagreb 1983.**

damir grubić

Aleksandar Srnec jedna je od najmarkantnijih ličnosti unutar grupe »Exat 51«. Iz njegova opusa, osim izložbenih istupa s pripadnicima grupe, svakako treba izdvojiti luminokinetičke objekte koje radi od 1962. nadalje — prve takve vrste u nas. Istražujući nove materijale (aluminij, pleksiglas i dr.) Srnec upotrebljava osnovne kompozicijske elemente preuzete iz rječnika geometrijske apstrakcije Mondriana, Kandinskog i Maljeviča. Iskazujući zanimanje za volumen-prostor-pokret-obojena svjetlost, Srnec se oslanja na ona iskustva poslijeratne umjetnosti koja su vidljiva npr. u istraživanjima Nicolasa Schöffera (u njegovim pokretnim metalnim strukturama kombiniranim s refleksijama svjetla) — poslije 1960. godine.

Kinetička skulptura pikturnalnih svjetlosnih efekata, neuhvatljiva u svojim mijenama multimedijalnog prostornog rješenja, ujedno je svjetlosna slika ljeskave i miguljave optičke strukture.

Kinetičke slike-objekti, izložene na njegovoj izložbi u Galeriji Nova, svakako su nastavak na njegove ranije eksperimente u radu na kinetičkim skulpturama. Ujedno, izložba pokazuje Srnecov interes za liniju njegove djelatnosti započete još 1957. godine u radovima pod nazivom: »Kompozicija T«. Nekoliko izloženih radova iz te godine, s apstraktnim geometrijskim znacima na platnu, ukazuje na akademizirano istraživanje Mondrianova konstruiranja slike s pomoću pročišćenih geometrijskih oblika: linije, kvadrata i pravokutnika, različitih usmjerenja, nagiba, položaja i prostornih preklapanja, da bi ostvario — kako je to nazivao Mondrian — »dinamičku ravnotežu«, koja je zakon neoplastičke umjetnosti.

Da bismo shvatili Srnecovu neovisnost o direktnim imputacijama sličnih nastojanja u poslijeratnim evropskim umjetničkim gibanjima, moramo ukazati na njegovu opsjednutost pokretom inspiriranim filmskom animacijom Zagrebačke škole crtanog filma 60-ih godina, u čijim je projektima i sam sudjelovao.

Mehaničko animiranje pokreta nije zasnovano na dotadašnjem iluzionističkom predočivanju geometrijskih oblika i njihovih prostornih odnosa. Srnec se koristi različito bojenim materijalima: aluminijem, mesingom, nekim drugim metalom i elektromotorom. Objekti su sastavljeni od dva dijela, koji su ujedno i dva osnovna plana: od statične kvadratne ili kružne osnove i rotirajućeg dijela kružnog oblika, koji je sasvim nezatno uvučen u prostor.

Kinetička svojstva ostvaruju kompozicije uvijek drukčije vizure. Zaustavljanjem kružnog kretanja postizemo izmirenost svih kompozicijskih elemenata:

rasporeda, veličine, težine i usmjerenja oblika, bojjenih (crveno, žuto, plavo, zeleno) i nebojenih (sivo, crno, bijelo) ploha, kao i relacija dvaju osnovnih planova. Važan faktor djela postaje i temporalnost, odnosno, vrijeme koje protječe dok se kružni oblik okreće oko svoje osi u ravnomjernom ritmu.

Smec se ovom izložbom predstavlja kao nastavljivač oblikovnih stremljenja jednoga krila umjetnosti 20. stoljeća, kao konstruktor objekata i stvaralac umjetničkog naboja, jer su radovi ostvareni jasnim racionalnim konceptom i matematičkom kontrolom radnog procesa. Iako tehnički zahtijevaju perfekcionizam u baratanju različitim materijalima, koje sam reže, spaja, izračunava omjere, dimenzije i dizajn, ne možemo takav oblik djelovanja svesti pod pozitivistički nazivnik, jer jedan sloj djela svakako pripada sferi iracionalnog.

marina
ercegović

studio
galerije
suvremene
umjetnosti
zagreb
1983.

damir grubić

Pojava »nove slike« od njezina inauguriranja 1981. godine na 13. salonu mladih do danas bilježi snažnu ekspanziju u zagrebačkoj sredini, i to posebno u umjetnička s akademskom aenom. Nakon duge apstinencije u presušeno korito likovnog medija briznuo je nadrealni žanr specifične poetike i senzibiliteta. Lavina jedne filozofski i lingvistički pročešljane likovne discipline svjesna je svoje nemogućnosti da mijenja zbilju, a nalazi dovoljno razloga da izrazi svoje anestetično sredstvo unutar nje. Ona neosporno nema elemente velikih gesta umjetničkih avangardi ovog stoljeća, ali svakako nalazi svoje uporište u određenom »duhu vremena«.

Slikarstvo Marine Ercegović nosi obilježja »nove slike« i prije javnog istupa u našoj sredini. Izložba njezinih slika prošle godine u Galeriji knjižnice »Vladimir

Nazor« potvrdila ju je kao slikaricu naglašene emotivnosti i slikarskog nerva. Ikonografski izvor njezinih slika potječe iz supkulture: trivijalni slonići, nilski konji, vjetrenjače, avioni, tenkovi i padobranci infantiliziranog i poetskog prikaza. Ponavljanje istog motiva unutar zadanog kadra imalo je ritmički karakter, a žive boje izražavale su naglašenu ekspresivnost. Na borduri izvan kadra ponavljala je motive ptičica i vegetacije, podsjećajući svojim plošnim tretmanom slikarske površine na hijerarhiju istočnjačke tapiserije.

Na izložbi u Studiju Galerije suvremene umjetnosti Marina Ercegović za podlogu svojih slika upotrebljava monokromni svileni industrijski dizajn florealnih i ptičjih motiva. Podloga je, dakle, gotov ornamentalni crtež na ko-